

מילה בשני תינוקות

אוצר החכמה

א. כשיש שני תינוקות או יותר (א), למול במקום אחד, בין אם הם תאומים ובין שאינם תאומים (ב), י"א שצריכים ברכה לכל אחד ואחד (ג), אבל דעת רוב הראשונים שמברכים ברכה אחת לשניהם (ד), ואף

א. רבינו ירוחם נתיב א' ח"ב.

ב. תשב"ץ ח"ב סי' מ"ב.

ג. העיטור ח"ב שער המילה הובא בטור סי' רס"ה, וכ"ה בשו"ת הריב"ש סי' שפ"ד בשם הריטב"א, וכתבו שם דאינו דומה לשחיטת בעלי חיים שמברכין ברכה אחת לכולם, לפי שאפשר לשחוט שני בעלי חיים בבת אחת, ואי אפשר למול שני תינוקות בבת אחת. ובשבה"ל ותניא רבתי הל' מילה כתבו ג"כ כדעת העיטור, אלא שהוסיפו שם דאי אפשר למול שני תינוקות בבת אחת דאין עושין מצוות חבילות חבילות, וכ"ה בשו"ת מהר"ם שיק יו"ד סי' ר"נ.

ד. שו"ת הרשב"א סי' שפ"ב ושו"ת הרא"ש כלל כ"ו סי' ד', כלבו סי' ע"ג בשם גאון, וכ"ה דעת המרדכי, ורבינו ירוחם והריב"ש ועוד ראשונים. וטעמם משום דלא בעינן שיהא ראוי לעשות שניהם בבת אחת, וראה בתשב"ץ שם שכתב דלא אמרינן הכא שאין עושין מצוות חבילות חבילות, דזהו דווקא במצוות חלוקות כברכת המזון וקידוש היום, אבל במצוה אחת לא אמרינן כן, והוי כקדושא ואבדלתא דמברכין אכסא חדא, יעו"ש שהאריך בזה. ובשו"ע הרב סי' רי"ג סעיף ז' פסק וז"ל או מלין בניו בשעה אחת אין רשאים לחלק אלא צריכין לעשות יחד, כדי שיברך אחד לכולם, שכיון שלא יצא ידי חובת מצות זו עד שיעשה כולם, הרי לא נגמר המצוה עד שיעשה כולם, ולכן די בברכה אחת ואסור לגרום ברכה שאינה צריכה. ועי' במג"א אור"ח סי' קמ"ז ס"ק י"א, ובכורת הברית סק"מ. ועי' בט"ז שם ס"ק י"א שהאריך אם יש חשש עין הרע במילת שניהם כאחד, ועיין בכורת הברית ס"ק ל"ט.

אם יש שני מוהלים, הראשון מברך על המילה ומוציא את השני (ה).
 ב. לאלו הסוברים שמברכים ברכה אחת לשניהם נחלקו בברכת
 אשר קידש. י"א דמברכים על כל אחד ואחד בפני עצמו (ו), ואין זה
 נחשב הפסק לענין ברכת על המילה שברכו על הראשון לבין מילת
 השני (ז), וי"א שמברכים אשר קידש אחר שמלו את השני, והוא עולה
 גם לראשון (ח), ואומרים הברכה בלשון רבים (ט).

ולענין אם רשאי המוהל לכוון שלא לצאת בברכה של הראשון גם על השני ראה
 לקמן סעיף ו'.

ה. **רשב"א** רא"ש ומרדכי וטוש"ע שם ס"ה.

ו. רשב"א וכלבו שם, וראה ב"י שם שכתב שכן משמע ג"כ מדברי רבינו ירוחם שם.
 ועי' בש"ך שם ס"ק ט"ז מה שהשיג על הב"י. ולענין תפלת או"א קיים את הילד וכו',
 כ' התשב"ץ דיש מקומות שנוהגים שמביאין כוס לכל אחד ואחד לומר עליו או"א
 קיים וכו', כדי שיתברך כל אחד מהם בשם מיוחד בכוס מיוחד ואין מברכין בפה"ג
 ולא אשר קידש כי אם על הראשון, ואין בזה חיוב כלל אלא לעשות נחת רוח
 לנשים.

ז. רשב"א שם וכ"כ בכלבו ובארחות חיים, וכ"פ הרמ"א שם, וכ' הרשב"א הטעם
 משום דאפשר דמל שני בחדא ידא ומברך ברכה על הראשון, (וברבינו ירוחם כ' טעם
 אחר, וז"ל ואינו קרוי הפסק והיסת הברכה שמברך אחר כל מילה ומילה, שהרי
 ביקנה"ז הברכות אינן הפסק בין בפה"ג ובין השתיה, ע"כ). ובלבוש כ' הטעם דלא
 הוי הפסק כיון דהוי צורך המילה. ועי' בארוכה בס' הברית סי' רס"ה ביאורים סי' ז'.

ח. כ"כ הרא"ש בתשובה כלל כ"ו, והביאו הטור שם. והרא"ש שם כ' דכן הורה
 רבינו שמחה וכו', וכ"כ המרדכי (חולין סוף פ' כיסוי הדם) בשם רבינו שמחה, וכ"כ
 במהרי"ל וכן הסכים בשו"ת תשב"ץ ח"ב סי' מ"ב, וכ"כ בב"י ובשו"ע שם ס"ה. ובש"ך
 שם הביא בשם מהרש"ל דה"ה דהראשון יכול לברך גם אשר קדש וכו' ולהוציא את
 השני, אלא כדי דלא ליתני לאינצויי. וע"ע בכורת הברית סקמ"ג שכ' דאם בירך אחר
 מילת הראשון ברכת אשר קדש וכו', אף דלא הוי הפסק, מ"מ צריך לברך שוב אחר
 מילת השני ברכת אשר קדש וכו', אף דלא הוי הפסק, מ"מ צריך לברך שוב אחר
 מילת השני ברכת אשר קדש, דהא הברכה נתקנה לברך אחר המילה, ולא יצא לגבי
 התינוק השני, עי"ש.

ט. רמ"א בשם מהרי"ל, ואומר, קיים את הילדים לאביהם ולאמם, (ואם אינם של
 אב אחד, אומר לאבותיהם ולאמותיהם) ויקרא שמם בישראל וכו', אלו הקטנים
 גדולים יהיו. כשם שנכנסו וכו' כן יכנסו, וכו'.

ג. אם שני התינוקות הם של אב אחד, מברך האב קודם המילה הראשונה אקב"ו להכניסם בבריתו של אברהם אבינו (י).

ד. וכל זה הוא בתנאי שיכוון דעתו בשעת הברכה גם על השני, וכן שלא יסיח דעתו בינתיים (יא), ויש שהוסיפו דצריך שגם התינוק השני יהא מונח לפניהם בשעה שמברכין על הראשון (יב).

ה. ולמעשה – כתבו הפוסקים כדי לצאת ידי כל הדעות יש לנהוג שלא יביאו שני התינוקות ביחד לביהכ"נ, ולומר בין אחד להשני המלאך הגואל ועלינו, ויברכו כל הברכות על כל אחד ואחד מהתינוקות לחוד לפי שעל הרוב מפסיקים בינתיים בשיחה בטילה שאינה מצרכי המילה וכמה פעמים באים לידי שהיות גדולות והיסח הדעת (יג), (ומ"מ אם רוצים יכולים לפטור בברכה אחת ובלבד שיתכוונו לכך ולא ישיחו באמצע (יד)).

ז. רשב"א ומרדכי שם מובא בב"י וכ"פ ברמ"א שם. ובמהרי"ל שם כ' שפעם אחרת אמר מהרי"ל שיש לברך להכניס בני (בלשון רבים), וכ"ה במרדכי, ע"כ. ועיין פמ"א ח"ב סי' ל"ב ובית אפרים או"ח סי' ד.

יא. רא"ש ורבינו ירוחם ושאר ראשונים הנ"ל.

יב. כלבו שם, וכ"כ בארחות חיים שכן משמע מדברי הגאון דלא כדעת הרשב"א והרא"ש והמרדכי שם הסוברים דלא בעינן שיהיו מונחים לפניו בשעה שמברך, וכן משמע בט"ז שם ס"ק י"א עי"ש. וע"ע בכורת הברית סקמ"א.

יג. ב"ח שם וש"ך ס"ק ט"ו בשם המהרש"ל חולין פ"י סי' ט', חכמת אדם כלל קמ"ט. וע"ע חותם קדש סימן י"ג סל"ו דאין להביאם בבית אחת משום עין הרע. וראה בפתחי תשובה שהביא מתשובת דרכי נועם חיו"ד סי' כ"ז דבמצרים נהגו לברך ברכה על כל אחד ואחד, ואחר מילת הראשון אומרים פסוקים המלאך הגואל וכירצא בו כדי להסיח דעת, והוא מנהג ותיקין. ועמש"כ בזה הגרי"ש אלישיב שליט"א בריש הספר. ועי' בכורת הברית שם שכ' דאם יש ספק באחד מן התינוקות בוודאי טוב לברך ברכה אחת לשניהם.

ומש"כ בדרכי נועם דצריך לברך שהחיינו על כל אחד ואחד ראה מה שדן בזה בקהלות יעקב מסכת ברכות סימן י"ט. ובתשובתו שנדפסה במאסף קול תורה תשרי תשמ"ז. ויש נוהגים לעשות הפסק בין ברית הראשונה להשניה ולוקחים פרי חדש או בגד חדש בברית השניה. ועי' בפרק ח' נוסח הברית לתאומים עפ"י הגרי"ש אלישיב שליט"א.

יד. חכמת אדם שם.

ו. אם הביאו כבר את שניהם לביהכ"נ, יש שכתבו דאם יש שם שני מוהלים ואחד אינו רוצה לצאת בברכת חבירו, רשאי כל אחד לברך בעצמו מדינא (טו), ויש שכתבו דאף במוהל אחד אפשר לעשות כן, ובברכת הראשון יכוון שלא לצאת גם על השני (טז).

ז. אם יש שני תינוקות למול, האחד שזמן מילתו (היינו יום השמיני) היום ואחד שאין זמנו היום, י"א שמקדימים למול את מי שנמול בזמנו (יז), וי"א דשלא בזמנו קודם (יח).

טו. ראשון לציון (לרבינו חיים בן עטר ז"ל), עיי"ש שהאריך דלא הוי ברכה שאינה צריכה, ומסיק שם דנכון לעשות כן לכתחילה מטעם חשש היסח הדעת. וע"ע בשערי תשובה או"ח סי' ו' סק"ה.

טז. שו"ת מהר"ם שיק יו"ד סי' ר"נ, עיי"ש שהאריך דאינו נקרא גרם ברכה שאינה צריכה, עפ"י יומא דף ע'. ועיין בשו"ת הרמ"ע מפאנו סי' נ"ט דפי' פירוש אחר בההיא דיומא דף ע', ולדבריו רק שם בברכת התורה אין לעשות כן, אבל בשאר ברכות מותר כדעת המהר"ם שיק. וע"ע בארוכה בשו"ת מבי"ט סי' קי"ז וק"פ, ושו"ת מהרשד"ם סי' א' הובא בקיצור בשערי תשובה או"ח סי' ו' סק"ה. וע"ע בכורת הברית סקמ"ב, וע"ע בתהלה לדוד סי' מ"ז אות י' בשם התבואות שור סי' י"ט סק"ז דלא מהני בברכה כוונה שלא לצאת, עיי"ש.

יז. יד אליהו סי' מ"א מובא בפתחי תשובה שם, דתינוק הנימול בזמנו יש בו ריבוי קדושה שמילתו דוחה שבת וכל המקדש מחבירו קודם, וכן משום דקיי"ל חביבה מצוה בשעתה. וכ"כ בשו"ת ברית אברהם או"ח סי' י"ד עיי"ש שהאריך בראיות, (והובא גם בפתחי תשובה שם), וגם ציין לדברי המג"א בסי' רפ"ב בסופו לענין עליה לתורה דיש חיוב למי שחל מילה שלא בזמנה באותו שבוע, וכתב דהיכא שיש גם מי שחל מילת בנו בזמנו באותו שבוע דהוא קודם. וע"ע בזה בס' מלחמות ארי. ובס' כורת הברית סקל"ט כ' בשם התפארת ישראל (שבת פי"ט מ"ה אות מ"ב) דתינוק שנדחה מילתו עד יום י"ב מחמת שבת ויו"ט, (כגון שנולד בער"ה בין השמשות) קודם לשלא בזמנה ודאי, ועיש"ע.

עוד נסתפק בכורת הברית שם באחד שנדחה מחמת שנולד בבין השמשות, ואחד שנדחה מחמת חולי, הי מינייהו עדיף, עיי"ש.

יח. דבר אברהם ח"א סי' ל"ג עיי"ש שסתר כל ראיותיו של הברית אברהם הנ"ל, והביא בשם שו"ת חסד לאברהם חיו"ד סי' ס' דפסק דשלא בזמנו קודם, דבזמנו המצוה כל היום, רק יש ענין של זריזין מקדימין, אבל שלא בזמנו עובר כל רגע. וכן הביא שם ששמע מאחד בשם הגר"ח מבריסק זצ"ל שאמר דמסתבר דשלא בזמנו קודם, ועיי"ש בדבר אברהם שאחרי כל האריכות סיים דמ"מ לענין דינא אף כי לדעתי

- ח. באופן שאם ימולו את השלא בזמנו קודם יעבור בינתיים זמנו של הזמנו לכו"ע מלין את הזמנו קודם (יט), וכן באופן שהביאו אחד קודם לשני לכו"ע לא משהינן את המצוה ומלין את הראשון (כ).
- ט. אחד כהן ואחד ישראל, יש להקדים ולמול את הכהן (כא).
- י. נולדו ביום אחד, מי שנולד קודם נימול קודם מפני השלום (כב).

הדברים שאמרתי נכונים הם ומצאתי תנא רבא דמסייע לי ה"ה הגה"ק מבוטשאש, עם כ"ז אחרי שחברי רבו עלי בהשגותיהם וכולם לדבר אחד נתכוונו בזה, לכן הלכה זו רופפת ביד ולא ידענא לע"ע מה אדון בזה. וע"ע בדבר אברהם ח"ב סי' ד', וע"ע בברית אבות סי' ט' ס"ק מ"ד וס' הברית סי' ר"ס ביאורים סי' ז' סק"ה.

יט. דבר אברהם שם, משום דיפסיד לגמרי מצוה נוספת לעצמה מצות המילה דהיינו וביום השמיני ימול.

כ. ראה ביד אליהו שם, והטעם הוא משום שהיני מצוה לא משהינן עיי"ש.

כא. שו"ת זכר יהוסף ח"א סי' ל"ב בשם שו"ת בנין שלמה, (והיינו, בששניהם שוים לענין זמן), וראה בשו"ת לב ים סי' כ"ט שנסתפק באופן שאם הישראל הוא המוהל בעצמו עיי"ש. ובכורת הברית סקל"ט העיר ע"ז דנראה דאין דין קדימה לכהן בזה, כיון דהיא מצוה ששוה בכולם, דהחיוב על כל א' וא' להיות נימול, ובפרט כשהכהן קטן, שבזה כ' המג"א סי' רפ"ב דליכא גביה עשה דוקדשתו. ובשאלת יוסף, (כת"י) כ', דהרי לגבי האב מקיים בזה וקדשתו בכך שמקדים מילת בניו, אמנם כשאין אב וכדו' יל"ע. ובתשובת הר"ש קלוגר שנדפסה בקובץ מקבציאל אלול תשד"מ עולה שאין דין קדימה לכהן כשליתא לאב הכא.

כב. בשו"ת ברית אברהם או"ח סי' י"ד כ' שלא מצא שום סברא להקדים דוקא לזה שנולד תחלה, דמ"מ החיוב חל על שניהם כאחד, בתחלת יום השמיני, ומ"מ נהגו להביא תחילה את זה שנולד קודם, ואפשר שהוא מטעם שלא לעורר קנאה ומחלוקת, ועכ"פ ברור דאם הובא לביהכנ"ס זה שנולד אחרון, אין להמתין כלום וצריך למולו מיד, עיי"ש.

ובברית אבות סימן ט' סמ"ז העלה דאם תינוק אחד הוא בנו של המוהל, יש להמוהל להקדים הילד שלו אף אם הילד השני נולד תחילה.

ובכורת הברית סקל"ט ציין לדברי הבאר היטב או"ח סי' קל"ו שכ' לענין שני תינוקות שנולדו ברגע א', עיי"ש דאם אין האחד עדיף על חברו יעשו גורל ביניהם, וכן כשאין שהות ביום למול שניהם, יעשו גורל את מי למול קודם. ובכורת הברית כ' נראה דהיינו דוקא במוהל א', אבל אם יש ב' מוהלים כל הקודם זוכה, עיש"ע.